

(1933 -)

SELAHADDİN DURDU

1933 yılında Sivas/Divriği’de doğdu. İlk ve Orta tahsilini Divriği’de, Lise tahsilini Sivas’ta yaptı. Askerliğini müteakip 1958’de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Daha sonra Maraş İmam-Hatip Lisesi’ne meslek dersleri öğretmenliğine tayin edildi. Sekiz yıl bu görevi yaptıktan sonra ayrılarak Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde çalışmaya başladı. 1964-1967’de Adana Vaizliği, 1967-1970’de Sakarya İl Müftülüğü, 1970-1974’te Mersin İl Müftülüğü, 1974-1977’de Sivas İl Müftülüğü görevlerinde bulundu 1977-1980’de Manisa İl Müftü vekilli, 1980-1982’de ise ikinci kez Adana vaizliğinde bulundu. 1982’de kendi isteği ile emekli olarak İstanbul’a yerleşti.

Yakın dostlarının isteği üzere tekrar görevine dönerek 1989’da Divriği Vaizliği, 1991’de ise İstanbul Merkez Vaizliğine atandı. 1996’da tekrar ayrılarak 2006 yılına kadar İstanbul’da ikamet etti. 2006’da ise Sivas’a taşınarak orada ikamet etmeye başlamıştır.

1956 yılında Emirdağ’a giderek Bediüzzaman Hazretleri’ni ziyaret etmiştir. Gerek öğretmenlik yaptığı yıllarda ve gerekse uzun seneler İl Müftüsü ve vaiz olarak çalıştığı dönemlerde, insafsızca iftira ve suçlamalara uğrayan Bediüzzaman’ı, kahramanca savunmuştur.

Selahaddin Durdu Anlatıyor:

ANKARA İLÂHİYAT FAKÜLTESİ’NİN İLK HALİ

1954-1958 yıllarında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi talebesiydim. Fakülte hocalarının birçoğu adeta belli bir merkezden emir almışçasına, işledikleri derslerde, İslam âleminin övünç kaynağı olan İslam âlimlerine, müçtehidlere ve hatta sahabelere yersiz ve haksız isnadlarda bulunuyorlardı. Onların şahsında İslam’ın aleyhinde konuşuyorlardı. İlim tahsili için gelmiş olan bizim gibi talebelere, İslam’ın öğretilmesi gerekirken, daha ziyade Batı ve Avrupa felsefesi derslerine ağırlık veriyorlardı. Ancak Diyanet İşleri Başkanlığı’ndan gelen hocalarımız bunlardan farklıydı.

Ben bu hallerden bîzar olmuşum. Hâlbuki oraya ilim talebiyle gelmişim. Fakat bizlere açıkça din düşmanlığı telkin ediliyordu. Oradan kurtulmak istiyordum. Bazı itimat ettiğim kimseler tarafından da, yurt dışındaki İslamî ilimlerin eğitiminin yapıldığı Şam, Kahire, Medine ve Bağdat’ta bulunan bazı üniversiteler tavsiye ediliyordu. Ben de bu üniversitelerden birinde okumayı düşünüyordum. Fakat nasıl ve ne zaman olacaktı? Buna karar veremiyordum.

İşte tam o sıralarda Said Özdemir ve Atif Ural’la müşerref oldum. Risale-i Nur’u tanıdım. Henüz 22 yaşındaydım ve Ankara İlahiyat Fakültesi İkinci sınıfta okuyordum. Onlar Hukuk Fakültesi Öğrenci Yurdu ve mescidinde ve bizim kaldığımız İlahiyat Öğrenci Yurdu’nda bize Risale-i Nur’dan dersler okuyorlardı.

O zaman aklıma şu gelmişti: “Üstad Bediüzzaman Hazretleri’yle görüşmek ve bu konuda kendilerine fikir danışmak. Bu suretle hem Bediüzzaman’ın ziyaretinde bulunmuş olacak, hem de doğru bir karar verebilmek için istişarede bulunacaktım. O zaman Risale-i Nur’la daha yeni müşerref olmuşum. Henüz Risale-i Nur’a vukufiyetim yoktu. Yani bir noktada Külliyat’a yabancı sayılırdım. Bu

arada Said Özdemir ve rahmetli Atif Ural ile devamlı görüşüyordum. Bu sebeple Atif Ural'ın delaletiyle Üstad Hazretleri'nin ziyaretine gitmeye karar verdim.

“MUALLİMLER İÇİN, YA ALÂ-YI İLLİYYİN VEYA ESFEL-İ SAFİLİN VARDIR, ORTASI YOKTUR”

Sene 1956. Üstad Emirdağ'da bulunuyordu. Ben Ankara İlahiyat Fakültesi 3. sınıf talebesiydim. Yaz aylarıydı. Emirdağ'a gittim. Kısa bir seyahate çıkmış olan Üstad'ı Emirdağ'da kardeşlerin dükkânında bekledik. Üstad döndükten sonra bizleri çağırmaya gelen ağabeyin refakatinde Üstad Hazretleri'nin yanına vardık. Şarktan gelmiş olan bir kardeşimizle berberdik.

Üstad Hazretleri'nin huzuruna girdik. Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri karyolada yastıklara yaslanarak oturuyordu. Ayaklarını örten bir örtü vardı. Ellerini öptükten sonra, yere oturduk. Altımıza minder verdiler. Üstad bizimle konuşmak veya bize bakmak için hafifçe başını sağa döndürüyordu. Gözleri parlaktı. Bir ağabey yakınındaki bir yere oturarak Üstad'ın sözlerini yüksek sesle bize tekrar ediyordu. Tanışma faslından sonra, Üstad, bana doğru bakarak, bizim de duyduğumuz bir sesle: “Bu Muhsin, muhlis, mü'min kardeşimizi kim buralara yollamış? Risale-i Nur'u okumak benimle on kere görüşmek gibidir. Kendisini kardeşliğe kabul ettim...” buyurdu.

Ben ziyaretimin ikinci sebebi olan, bid'acı hocaları Üstad'a şikâyet ettim. “Sürekli felsefeyi ders veren, ulûm-u diniyeye ehemmiyet verip okutmayan ve dinimizin mübarek rükünleri olan şahsiyetlere dil uzatıp hücum eden, bid'atçı hocaları...” Üstad'a anlattım. Ve “Yurt dışındaki bir üniversitede tahsil için müsaadelerinin olup olmadığını meşveret etmek istediğimi...” söyledim. Üstad bana hitap ederek: “Fakülteadaki bid'atçı fasıklar zayıf ve bekasızdır. Bu kardeşimiz doğru söylüyor. Sen onları mağlup edeceksin. Ancak perde arkasında Risale-i Nur'a çalış...” buyurdu. Üstad bunları söylerken, aynı zamanda açık bir keşif ve keramet izharı vardı. Bu cevabı ile sanki üniversitede vazifeli bir profesör gibi işin iç yüzünü açıklıyordu. Böylece meselemize de cevap verilmiş oluyordu. Hakikaten münkirane, zalimane olarak dinimiz hakkında konuşanlar zamanla hep def olup ayrıldılar. Yerlerine daha iyi ve ehliyetli hocalarımız geldiler.

Sonra Üstad Hazretleri bizim mekteplere muallim olacağımızı anlamış olmalı ki: “Muallimler için ya alây-ı illiyyin veya esfeli sâfilin vardır, ortası yoktur. Şimdi ailede ana-baba evladına lüzumlu ulûm-u diniyeyi öğretmiyor. Mektepler de öyle. Onun için vazife muallimlere düşüyor...” buyurdu.

Daha sonra Üstad Hazretleri, “Rusya'da esarete iken, esir kampında, Rus'un Başkumandanı Nikola Nikolaviç'in kamp ziyareti sırasında, ayağa kalkmadığı...” hadisesini bizzat anlattı. Kendi ağzından dinledim. Onu Tarihçe-i Hayatta okumuş ve dinlemiştim. Yine zevkle ve heyecanla dinledim.

Üstad'ın konuşmalarından sonsuz bir haz almıştık. Sonra arkadaşaya veda işareti yaptım. Kalkalım dedim. Üstad ise, hizmet eden ağabeylere:

“Yemek getirin, üzüm getirin...” buyurdu. Biz tam o zaman “karnımız tok Üstad'ım...” gibi bir şeyler söyleyip ayrılmak istiyorduk. Aslında rahatsız etmemek için ve utandığımızdan ayrılmak istiyorduk. Yine de Üstad bize ders vermeye devam etti. “Sizin buralara kadar gelmeniz bana hediye demektir. Benim hediyeye mukabele etmem lazımdır” buyurdular. Ve o zaman iki öğün yemek yenebilecek kadar olan 50 kuruş ile, bir miktar bisküvi verdiler.

Ellerini öpüp veda ettik. Arkamızdan bizi:

“Evden tek tek çıkınız” diye ikaz ediyordu.

MARAŞ'TA VALİNİN HUZURUNDA BEDİÜZZAMAN'I ANLATMA FIRSATI DOĞDU

Sene 1964. Maraş'ta öğretmenlik yapıyorum.

Nisan ayının onuncu günüydü. Maraş Valisi Ahmet Gümüş'ün daveti üzerine büyük bir salonda toplandık. Vilayetin bütün lise muadili olan okullarının idareci ve muallimleri gelmiş bulunuyordu. Maraş Valisi Ahmet Gümüş, iki yanında dört adet subay olduğu halde geldi. Toplantıyı açtı: “Sizinle nurculuk, ırkçılık ve komünizm mevzularında görüşeceğiz. Fikir alışverişinde bulunacağız” dedi. Fakat yalnızca nurculuk hakkında konuşuldu.

İlk sözü Maraş Lisesi Müdürü aldı. Ezcümle: “Nurculuk faaliyetleri arttı, bazı talebelerin ellerinde Risale-i Nur eserleri dolaşiyor. Hatta bazı talebeler bunlardan bana da getirdiler. Bunlar laikliğe aykırıdır. Toplatılması ve okutulmaması gerekir...” diye isteğini ifade etti.

Ben o zaman Maraş İmam Hatip Okulu Müdür Başyardımcısı idim. Lise Müdüründen sonra söz aldım: “Türkiye Cumhuriyeti demokrasi ile idare edilen bir devlettir. Binaenaleyh; söz, fikir, neşir ve vicdan hürriyeti vardır. Veya olması gerekir. İnsan hak ve hürriyetleri ancak böyle korunabilir. Laiklik

ise, devletin bütün dinlere eşit muamele etmesidir. Bu hürriyetlerin neticesi olarak, dinimizi terk eden ve İslam aleyhinde iftiralarda bulunan neşriyatı görüyoruz. Kütüphanelerimizde bunlar okunmaktadır:

Mesela: İngiliz Müsteşrik Dr. Duzi'nin¹ İslam Tarihi hakkındaki kitabında dinimiz ve onun getirdiği esaslar hakkında gerçeklere uymayan iftiralar vardır. Sahabelere, âlim ve müçtehitlere dil uzatmaktadır. Diğer bir misal ise İtalyan Yahudi'si Leona Kayto'nun İslam Tarihi'dir. Onun kitabında da ilmi esaslara dayanmayan isnadlar, iftiralar vardır. Bu eserler İslam aleyhtarlığı ile meşhur olduğu halde, kütüphanelerimizde bulunduğunu gözlerimle müşahede ettim. Bunun gibi eserlerin okunmasına zaman ve mekân bakımından imkân tanındığı halde, bizlere dinimizin hakikatlerini, esaslarını, muamelat, ahlak ve ibadet mevzularını aydınlatacak, doğru olan istikamet ve irfan yoluna irşat edecek eserlerin de okunması, neşredilmesi demokrasi ve vicdan hürriyetinin muktezasıdır. Yoksa demokrasi ve insan hakları nerede kalır? Bizim dinimizin esaslarını ilmi delil ve vesikalar ile açıklayacak eserlerin neşrine set çekilirse vicdan hürriyetinden, insan haklarından bahsedilmesi boş ve batıldır." diye başlayarak şöyle devam ettim:

Risale-i Nur eserlerine gelince: Bu eserler emniyet mensupları tarafından mahkemelere intikal ettirilmiştir. Mahkemeler muhtelif ehl-i vukuf raporlarına istinaden üç yüz altmış yerde beraat kararı vermiş olup, bu kararlar kazıye-i muhkeme (kesin karar) halini almıştır. Şimdi üç yüz altmış adet mahkeme heyetini düşünelim. Birbirinden mekân ve fikir ve siyaset bakımından ayrı olan Hâkimler Kurulu'nun Risale-i Nur hakkında oybirliğiyle beraat kararı vermesi, Risale-i Nur'un hukuk sahasında masum olduğunu ispat eder.

Hem bu eserlerin neşriyatının yasak olup olmaması heyetimize ait bir vazife değildir. Yetkili ve mesul makamlar bu mevzuda gereken işleri yapmış bulunuyorlar.

Benim bu konuşmamı müteakiben Lise Müdürü tekrar söz aldı. Ve: "Konuşan arkadaşımız bu sahada bilgi ve ihtisas sahibidir. Bizleri de aydınlattı. Onun için kendisine teşekkür ederim." dedi ve oturdu.

Bundan sonra kendisinin tarih hocası olduğunu bildiren başka bir muallim söz aldı: "Benim evimde dini kitaplar, tercüme ve tefsirler vardır. Bunlar bana yeter. Bir kürdün peşinden gitmeye mecbur değilim. Şarkta isyan çıkarttı..." dedi.

Tekrar söz aldım: "Tarih hocası çok açık bir tarihî olayı yanlış biliyor. Şarkta ayaklanmış olan Şeyh Said adındaki bir zattır. Mevzubahis olunan ise, Risale-i Nur Külliyyatı'nın Müellifi Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'dir. Mezkûr Şark İsyanı'nı çıkarmış olan kimse ise Şeyh Said'tir. Bu zat isyandan evvel daha kuvvetli olabilmek için Bediüzzaman Said Nursî'ye mektup yollayarak ondan yardım istemiştir. Bediüzzaman Said Nursî ise, vermiş olduğu cevabında: Türk Milletinin bin seneden beri, cihanın cihat-ı sitesinde; şanla, şerefle, zaferle gezdiklerini, bu uğurda milyonlarca şehid verdiklerini hatırlatarak; milyonlarca evliya yetiştirmiş bir milletin torunlarına kılıç çekilemeyeceğini ikaz ederek, 'sen de bu sakim yoldan vazgeç. Millet irşad ve tenvir edilmelidir.' diye hakikati nasihat etmiştir. Bu görüşünü bildirdiği mektupları, Şark İsyanı'ndan sonra Diyarbakır'da vazife yapan Şark İstiklâl Mahkemesi'nin arşivlerinde mevcuttur.

Bediüzzaman Said Nursî, kudsi milliyet olarak İslam'ı seçmiş ve o yola milletimizi teşvik etmiştir. Bu cümleden olarak: "Ben felillâhilhamd müslümanım. Her zaman da..." (Selahaddin Durdu Hocamızın o toplantıda irticalen ve mealen söylediği ifadeler, Mektubat Kitabında şu şekilde geçmektedir:

"Ey bedbaht mülhid! Ben felillâhilhamd Müslümanım. Her zamanda kudsi milletimin üç yüz elli milyon efradı vardır. Böyle ebedî bir uhuvveti tesis eden ve dualarıyla bana yardım eden ve içinde Kürtlerin ekseriyet-i mutlakası bulunan üç yüz elli milyon kardeşi, unsuriyet ve menfi milliyet fikrine feda etmek ve o mübarek hadsiz kardeşlere bedel, Kürt namını taşıyan ve Kürt unsurundan addedilen mahdut birkaç dinsiz veya mezhepsiz bir mesleğe girenleri kazanmaktan yüz bin defa istiâze ediyorum. Ey mülhid! Senin gibi ahmaklar lâzım ki, Macar kâfirleri veyahut dinsiz olmuş ve frenleşmiş birkaç Türkleri muvakkaten, dünyaca dahi faydasız uhuvvetini kazanmak için, üç yüz elli milyon hakikî, nuranî menfaattar bir cemaatin bâki uhuvvetlerini terk etsin. Yirmi Altıncı Mektubun Üçüncü Mesalesinde, delilleriyle menfi milliyetin mahiyetini ve zararlarını gösterdiğimizden, ona havale edip, yalnız o Üçüncü Meselenin âhırinde icmal edilen bir hakikati burada bir derece izah edeceğiz. Şöyle ki:

¹ Doktor Dozy Hollandalı Şarkiyatçıdır. İslamiyet'i tezyif eden 'Tarih-i İslam' adlı kitabı, yine bir doktor olan Abdullah Cevdet tarafından tercüme edilmiştir. Risalelerde adı birkaç yerde geçmektedir. Mesela: Bediüzzaman Hazretleri'nin 1943'de Denizli Mahkemesinde yaptığı müdafaada: "Kur'an aleyhinde yazılan Doktor Duzi'nin ve sair zındıkların o muzir eserlerini okuyanlara, "hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye" düsturuyla, bir suç sayılmadığı halde; hakikat-i Kur'aniyeyi ve İmaniyeyi öğrenmeye gayet muhtaç ve müştak olanlara, güneş gibi bildiren Risale-i Nur'u okumak ve yazmak bir suç sayılmış..." (Tarihçe-i Hayat 406) diyerek uygulanan tezada dikkat çekmiştir.

O Türkçülük perdesi altına giren ve hakikaten Türk düşmanı olan hamiyetfuruş mülhidlere derim ki:

Din-i İslâmiyet milliyetiyle ebedî ve hakikî bir uhuvvet ile, Türk denilen bu vatan ehl-i imanıyla şiddetli ve pek hakikî alâkadarım. Ve bin seneye yakın, Kur'an'ın bayrağını cihanın cihât-ı sottesinin etrafında galibâne gezdiren bu vatan evlâtlarına, İslâmiyet hesabına müftehirâne ve taraftarâne muhabbettarım.

Sen ise, ey hamiyetfuruş sahtekâr! Türkün mefâhir-i hakikiye-i milliyesini unutturacak bir surette mecazî ve unsurî ve muvakkat ve garazkârâne bir uhuvvetin var. Senden soruyorum: Türk milleti, yalnız yirmi ile kırk yaş ortasındaki gafil ve heveskâr gençlerden ibaret midir? Hem onların menfaati ve onların hakkında hamiyet-i milliyenin iktiza ettiği hizmet, yalnız onların gafletini ziyadeleştiren ve ahlâksızlıklara alıştıran ve menhiyâta teşcî eden frenkmeşrebâne terbiyede midir? Ve ihtiyarlıkta onları ağılattırarak olan muvakkat bir güldürmekte midir?

Eğer hamiyet-i milliye bunlardan ibaretse ve terakki ve saadet-i hayatiye bu ise, evet, sen böyle Türkçü isen ve böyle milliyetperver isen, ben o Türkçülükten kaçıyorum; sen de benden kaçabilirsin...” (Mektubat) Mealen bunları söyledikten sonra devam ettim...

BEDİÜZZAMAN BU AYETTE TÜRK MİLLETİNE İŞARET BULUYOR

Anlattığım bu hususları teyid ve tevsik üzere Bediüzzaman Said Nursî'nin hayatından bazı kesitleri bilgilerinize arz ederim:

Çanakale'de vatan topraklarını işgal için girişilen büyük muharebeyi kaybeden İtilaf Devletleri hileli diplomasi yolları ve masa başı görüşmeleriyle, sonuç olarak İstanbul'a girmiş, şehri işgal etmişlerdi. İşgalci ve sömürgeci İngilizler Meşihat Dairesini de işgal ederek zamanın şeyhülislamından bir fetva almışlardır. Bu fetvaya göre Anadolu'daki Ankara Hükümeti'ne bağlı Kuvay-ı Milliye'nin Halifelîğe ve Padişahlığa isyan etmiş olduğunu iddia ediyorlardı. Bu fetvayı köylere kadar göndermek suretiyle Anadolu'daki Kuva-i Milliye'yi güçsüz, kuvvetsiz ve yardımsız bırakmak istiyorlardı.

O esnada Darü'l-Hikmeti'l-İslamiye'de aza olan Bediüzzaman Said Nursî duruma el koyarak itiraz etmiştir. Şeyhülislam Dürrizadeyi de şu manada ikaz etmiştir: İngilizlerin işgali altındaki bir idarenin vermiş olduğu fetva mualleldir. (sakattır) Mesmû olamaz. (dinlenilmez) Dini, milleti, vatanı muhafaza için harp edenler padişahlığa isyan etmiş sayılmazlar. Bilakis fisebilillah, yani Allah yolunda cihad etmiş sayılırlar. Fetvanı geri al. Yoksa mukabil fetva yazacağım” demiştir. Bu müdahaleden sonra ihtiyar Şeyhülislam Dürrizade uyanmış. Eski fetvayı gitmiş olduğu birkaç yerden geri getirmiştir. Yeni fetva yazılmak suretiyle Ankara Hükümeti'ne bağlı Kuvay-ı Milliye'nin vatan ve kudsî değerleri müdafaa gayretlerinde onlara yardım edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Böylece millet yolunda büyük bir hizmet başarılmıştır.

İşgal altında bulunan şehirlerimizi de parçalayıp bölmek gayesi ile ecnebi eliyle kurulmuş olan bazı cemiyetler vardı. Bediüzzaman'ın İstanbul Kürt Teali Cemiyeti Reisi'ne gönderdiği mektubun muhtevası alaka çekicidir. Bu mektup hakkındaki bilgim Ankara Davası adlı Risale-i Nur'la alakalı davada avukatlarca mevzubahis edildiğidir. Orada Üstad Hazretleri Mâide Sûresi'nin bir ayetini ve muhtevasını ileri sürüyordu: Bu âyetin manası şöyledir:

“Ey îmân edenler! Sizden her kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah onların yerine öyle bir topluluk getirecek ki, Allah onları sever, onlar Allah'ı severler. Onlar mü'minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorludurlar. Allah yolunda mücahede eder ve bu hususta dil uzatan hiçbir kimsenin ayıplamasından korkmazlar. İşte bu Allah'ın öyle bir lûtfudur ki dilediğine verir. Allah'ın lûtfu ve ilmi geniştir.” (Mâide Sûresi, 5: 54)

İşte Said Nursî bu âyet için der ki: “Bu ayeti tefekkür ederdim. Bu ayete masadak olan kavim Araplardan sonra cihad farizasını götüren Türk Milleti olduğunu izhar ediyor. Muhteva itibarıyla İslam Milliyetini de ifade ediyor.”

Bundan sonra konuşmamı şöyle devam ettim: İşte Bediüzzaman bu ayette Türk milletine işaret edildiğini ifade ediyor. İlmin gereği belge ve ispattır. Vesikaların aydınlattığı hakikate mi inanalım? Yoksa bir takım garazkarların iftiralarna mı ilim diye inanalım.

Bu sözüm üzerine Vali sözümü keserek: “Sen çok konuştun! Yeter!” diyerek müdahale etti ve sözü başkasına verdi.

1964'de yaşadığım bu olay üzerine vekâlet emrine alındım. Ve Maraş Ağır Ceza Mahkemesinde hakkımda dava başladı. Beş avukat fahri olarak savunmamı ifa ettiler. Savcının talebi ve heyet-i hâkimenin ittifakla kararı ile davanın açılmasından on ay sonra beraatımla sonuçlandı.

Maraş'ta beni Avukat Bekir BERK, Gültekin SARIGÜL, Selahaddin AYDIN, Necdet DOĞANATA ve Ali Haydar AKSAY savunmuşlardır.

1964'den itibaren Diyanet camiasındaki hizmetlerim başladı. Müftülük ve vaizlik yaptığım dönemlerde de Risale-i Nur'la alaka ve irtibatım olduğu için birtakım suçlamalara maruz kaldım. Bu hususta da çokça müdafaalarım olmuştur.

Vaazlarımda yerine göre kitaplardan, yerine göre de aklımda kaldığı kadarıyla yine Risale-i Nur'dan bahsederdim. Emekli olduktan sonra ise tamamen Risale-i Nur'u okumak suretiyle dersler yapardım. Halen Sivas'ta, ilçelerinde ve hatta köylerine kadar giderek Risale-i Nur dersleri okumaya devam ediyoruz. Elhamdülillah, Allah bu hizmeti bize nasip ediyor...